

Α' Φάση Δι.Με.Π.Α

3ο μάθημα:

Σχολικός χώρος

ΧΩΡΟΣ :

A) Τεχνοκρατική προσέγγιση
(γεωμετρικά χαρακτηριστικά: εμβαδόν,
διαστάσεις,
ανοίγματα κ.λπ.)

B) Ανθρωποκεντρική προσέγγιση
(συναισθήματα, προσδοκίες, μορφές
συμπεριφοράς
των ανθρώπων)

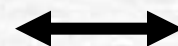
Χαρακτηριστικά της ανθρωποκεντρικής προσέγγισης του χώρου:

- Συνδέει το χώρο με τα κοινωνικά, ψυχολογικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά του υποκειμένου που τον χρησιμοποιεί
- «Υποδεικνύει» στο υποκείμενο την υιοθέτηση των κατάλληλων στάσεων και μορφών συμπεριφοράς
- Αποτελεί πεδίο αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο άτομο και το κοινωνικό του περιβάλλον

δομημένος
υλικός
χώρος

δράσεις
και πρακτικές
των ανθρώπων

πολιτισμός της
κοινωνίας
που ζει
στο συγκεκριμένο
χώρο

Τύποι χώρου (διαστάσεις της μελέτης του):

- A) - «χώρος της δράσης»
 - «χώρος της όρασης»
 - «χώρος της αφής»

- B) - «γεωγραφικός χώρος» (υλική διάσταση)
 - «χώρος συμπεριφοράς» (συμβολισμοί και αξίες)

- Γ) - «χώρος-αντικείμενο»
 - «χώρος- αναπαράσταση»
 - «χώρος- δράση»

Δ) «Χώρος ζωής» ή «ζωτικός χώρος» (life space):

το πεδίο αλληλεπίδρασης που αναπτύσσεται ανάμεσα στον άνθρωπο και το περιβάλλον του, υλικό και κοινωνικο-πολιτισμικό.

Περιλαμβάνει τις σκέψεις, τις διαθέσεις, τις προσπάθειες και τις επιθυμίες του, καθορίζοντας τη συμπεριφορά του (Lewin).

Κατηγορίες αναπαράστασης χώρου κατά Piaget:

- τοπολογικός (μόνο ποιοτικά, όχι ποσοτικά μεγέθη – από 15 μηνών)
- προβολικός (κατανόηση της σταθερότητας του σχήματος)
- ευκλείδειος (αντίληψη της σταθερότητας των μετρικών μεγεθών, π.χ. σχήματος)

Συστημική προσέγγιση του σχολικού χώρου

Εξέταση ως προς:

α) τη σχέση μεταξύ της σχολικής μονάδας και της σχολικής τάξης

β) τα υποσυστήματα που αυτές περιλαμβάνουν

γ) τη σχέση τους με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο στο οποίο υπάγονται

Επίπεδα οργάνωσης της σχολικής αίθουσας:

1. Διαμόρφωση σε επιμέρους περιοχές λειτουργίας
2. Αντιληπτική και αισθητική οργάνωση του εσωτερικού χώρου
3. Ανάπτυξη μορφών εκπαιδευτικής επικοινωνίας και εργασίας
4. Δημιουργία συνθηκών μικροπεριβάλλοντος που ευνοούν την εκπαιδευτική λειτουργία

Εργονομικό περιβάλλον για τις σχολικές δραστηριότητες

Προσαρμογή του εξοπλισμού εργασίας του μαθητή,
με στόχο
τη **μείωση της κόπωσης**
και
τη **διευκόλυνση των χειρισμών του**
στο σχολικό περιβάλλον

Λειτουργίες εργονομικού σχεδιασμού των επίπλων της αίθουσας:

1. Διευκόλυνση της εργασίας του μαθητή
2. Συμβολή στον προσδιορισμό των περιοχών της αίθουσας
3. Επηρεασμός των αλληλεπιδράσεων που αναπτύσσονται από τις πρακτικές στο χώρο

ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Άνοιγμα του σχολείου προς τα έξω
(«σχολείο χωρίς τοίχους»)

Σύνδεση των σχολικών δραστηριοτήτων

- με το **διδακτήριο**
- με τη **φύση**
- με το εξωσχολικό υλικό και κοινωνικό **περιβάλλον**

Χαρακτηριστικά της χρήσης του χώρου στο Νέο Σχολείο:

- ✓ ύπαρξη εναλλακτικών μορφών χρησιμοποίησης της αίθουσας
- ✓ ελευθερία στη σχέση του παιδιού με το χώρο
- ✓ ελευθερία στη σχέση του παιδιού με το σώμα του

Η διακόσμηση της αίθουσας ως μέσο προβολής ιδεολογίας

Ως τη δεκαετία του '80: εικόνες, χάρτες, πίνακες, επιγραφές με θέματα από

- ✓ τη θρησκεία
- ✓ το έθνος και την πατρίδα
- ✓ την πολιτική εξουσία (κατά περιόδους βασιλείας ή δικτατορίας)
- ✓ τη γεωγραφία της Ελλάδας (φυσικές καλλονές και βουκολικά στερεότυπα)
- ✓ τις «αιώνιες ελληνικές αξίες»
- ✓ τη σχολική ηθική και τους κανόνες της ορθής συμπεριφοράς του μαθητή
- ✓ την «εκπαιδευτικά ορθή» καθημερινή ζωή

Οργάνωση της αίθουσας διδασκαλίας με αισθητικά και λειτουργικά κριτήρια:

- ✓ δημιουργία περιοχών *επικοινωνίας* και *εργασίας* για άτομα, για μικρές ομάδες ή για το σύνολο της ομάδας-τάξης («ατμόσφαιρα σπιτιού»)
- ✓ *αισθητικές αναφορές* στο χώρο της κατοικίας (υλικά, σχήματα, χρώματα, εξοπλισμός κ.λπ.)
- ✓ *επιδεκτικότητα παρεμβάσεων και αλλαγών* στο χώρο, με στόχο την προσαρμογή του στις απαιτήσεις των ανθρώπων/παιδιών που τον χρησιμοποιούν.

Συνέπειες από την οργάνωση της αίθουσας με αισθητικά και λειτουργικά κριτήρια:

- ❖ δημιουργική παρέμβαση του μαθητή στη διαμόρφωση και διακόσμηση της τάξης
- ❖ δυνατότητα κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών (αυτοεκτίμηση, αίσθημα ασφάλειας, ικανότητα αυτοελέγχου)
- ❖ δυνατότητα προσαρμογής του χώρου στις προσωπικές προτιμήσεις των παιδιών (personalization)
- ❖ μείωση φαινομένων βανδαλισμού και καταστροφών από απροσεξία